

«ΖΩΓΛΟΠΙΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ»

Τα σύκα ως πηγή εισοδήματος για την Ραχούλα

"Αν αποσυνδέσεις την Ελλάδα, θα βρεις μια ελιά, ένα αμπέλι και ένα καράβι, που σημαίνει ότι με άλλα τόσα την ξαναφτιάχνεις"

Οδυσσέας Ελύτης

Επειδή εμείς στον τόπο μας δεν έχουμε καρδιά, ας προσθέσουμε στη θέση τους μια συκιά.

Όπως είναι γνωστό, το χωριό μας παράγει τα περισσότερα και νοστιμότερα σύκα της περιοχής

Επεξεργασμένα και τυποποιημένα σύκα

και όχι μόνο. Παλαιότερα, τα νωπά σύκα αποτελούσαν πηγή όχι ευκαταφρόντου εισοδήματος για τους Ραχουλιώτες. Κάθε Αύγουστο στα πεζοδρόμια της οδού Διάκου στην Καρδίτσα υπήρχε το αδιαχώριτο από κάσες με τα γλυκύτατα ραχουλιώτικα σύκα, τα οποία γίνονταν ανάρπαστα. Υπήρχαν κι εκείνοι που γύριζαν με τα ζώα στις γειτονιές της Καρδίτσας ή σε γειτονιά χωριά και πουλούσαν νωπά σύκα. Κάτι λίγοι πουλούσαν και ξερά αλευρωμένα σύκα, το χειμώνα. Τα σύκα αποτελούσαν ένα συμπλήρωμα στο πενυχό οικογενειακό εισόδημα των χωριανών μας. Έγινε και μια απόπειρα από το Υπουργείο Γεωργίας τη δεκαετία του 1960, ώστε να τυποποιηθούν τα ραχουλιώτικα σύκα και να πρωθυΐνται στην αγορά, ως ξηρά. Για το σκοπό αυτό εγκαταστάθηκε στο χωριό κλήβανος αποξήρανσης και θεώρησης των σύκων και ήλθε διασκάλα που εκπαίδευε τις νέες του χωριού στη λειτουργία του. Η απόπειρα εκείνη δεν ευτύχησε να έχει συνέχεια, μάλλον διότι δεν

Νωπά σύκα

σύκα ολόκληρου του νομού Μεσσηνίας και όχι μόνο, και δίνοντας εργασία σε χιλιάδες ανθρώπους. Η "ΣΥΚΙΚΗ" εξάγει 4000 τόνους σύκα το χρόνο! Άλλος γνωτός για την επιπλέοντα σύκα στην Εύβοια, που επεξεργάζεται και εξάγει τα γνωστά "Σύκα Κύμης". Ο συνεταιρισμός ιδρύθηκε το 1980 και αποτελείται από 800 μέλη που προέρχονται από 22 κοινότητες του νομού Εύβοιας. Σύκα εξάγουν και άλλες χώρες: η Τουρκία, η Κύπρος, το Ισραήλ κ.ά., τα ελληνικά σύκα όμως είναι περιζήτητα και η παραγωγή δεν καλύπτει τη ζήτηση.

Η δραστηριοποίηση των νέων του χωριού μας προς αυτόν τον τομέα μπορεί να προσφέρει πολλά, διότι υπάρχουν ευνοϊκές προϋποθέσεις. Πρώτον διότι η μακροχρόνια καλλιέργεια της συκιάς στην περιοχή του χωριού απέδειξε ότι το έδαφος την ευνοεί και δεύτερο διότι η τεχνογνωσία της καλλιέργειάς της είναι λίγο πολύ

Σύκα Κύμης

υπήρξε το ανάλογο ενδιαφέρον από τους χωριανούς. Τέλος πάντων, εκείνη η εποχή πέρασε χωρίς επιστροφή, διότι, στο μεταξύ, η αγορά

Σύκα Κύμης

υπήρξε το ανάλογο ενδιαφέρον από τους χωριανούς. Τέλος πάντων, εκείνη η εποχή πέρασε χωρίς επιστροφή, διότι, στο μεταξύ, η αγορά

Επεξεργασία σύκων

γνωστή. Αρκεί να υπάρχουν οι πρωτόποροι που θα ασχοληθούν με το είδος και, είναι βέβαιο, ότι θα ακολουθήσουν και άλλοι. Θα χρειαστεί ασφαλώς να χτυπήσουν την πόρτα του Υπουργείου Γεωργίας για τεχνογνωσία, δάνεια και επιδοτήσεις, να έλθουν σε επαφή με τους γνωστούς πετυχημένους συνεταιρισμούς, να ανανέωσουν τις παραγωγικές ποικιλίες και να προμηθευτούν τον αναγκαίο μηχανικό εξοπλισμό. Και, ασφαλώς μπορούν και πρέπει να έλθουν σε συνεννόηση με νέους όμορων συκοπαραγωγών χωριών για κοινή προστάθεια. Και όλα αυτά χωρίς να χρειαστεί να εγκαταλείψουν αυτό που κάνουν σήμερα. Η καλλιέργεια της συκιάς και η συλλογή και επεξεργασία του προϊόντος απαιτεί το πολύ

Νωπά σύκα

δύο μηνών εργασία και προσφέρει ένα όχι ευκαταφρόντο εισόδημα, ιδιαίτερα στους δύσκολους καιρούς που περνούμε. Η Ραχούλα, αν θέλει να επιζήσει, πρέπει να ανοίξει τις πύλες της στην επιχειρηματικότητα. Ας το τολμήσουν η τύχη ευνοεί τους τολμηρούς.

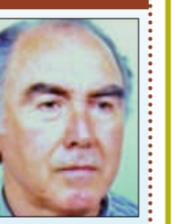
Οι γνωστές τσοπέλες

ΕΤΟΣ 21ο - ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟ 92 - ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ - ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2014
ΕΚΔΙΛΕΤΑΙ ΑΝΑ ΤΡΙΜΗΝΟ ΑΠΟ ΤΟ ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΣΥΛΛΟΓΟ ΡΑΧΟΥΛΑΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΝΩΣΗ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΡΑΧΟΥΛΙΩΤΩΝ «Ο ΙΤΑΜΟΣ»
Εκδότης ομώνων με το Νόμο: ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΣΙΟΥΛΑΣ - Τηλ. 6976777462

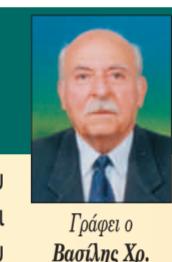
ΖΩΓΛΟΠΙΤΙΚΑ
Χρονικά

Ο Γιαννάκης Χριστοδούλου από τον "Ζογλόπου"

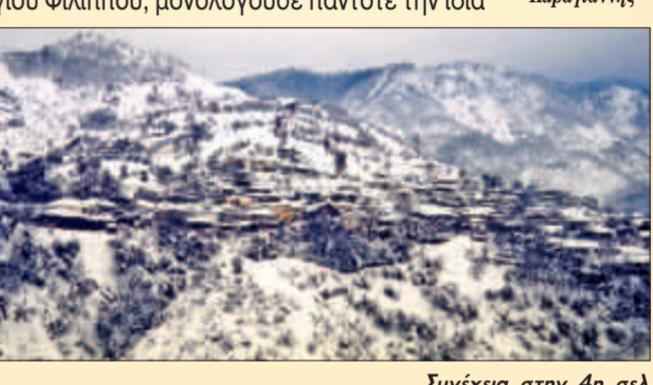

Γράφει ο Λάμπρος Γριβέλλας
lambgri@gmail.com

ΧΑΡΟΥΜΕΝΑ ΠΑΙΔΙΚΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

Γράφει ο Βασίλης Χρ. Καραγάννης

Συνέχεια στην 4η σελ.

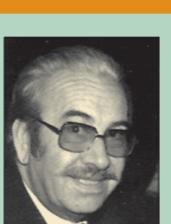
1. Λάμπρου Γριβέλλα: "Ο Γιανάκης Χριστοδούλου από τον Ζογλόπου" ..... σελ. 1-3
2. Βασίλη Καραγάννη: "Χαρούμενα παιδικά Χριστούγεννα" 14
3. Άγγελος Ζαγόρηπουλος: "Σέλινος για το μέλλον της Ευρωπαϊκής μας πορείας" 1-5
4. Θωμά Κίσσα: "Οι αιτήνες" 1-11
5. Σοφία Οικονομίδη: "Μέ τόξα και με βέλη" 1-5
6. Παναγιώτης Αγ. Καπούσια: "Οι αικήνες" 1-8
7. Μάρκου Παπά: "Θείοντικό" (ποίημα) 2
8. Πέτρου Παπαζηρκόδη: "Νοσταλγία" (ποίημα) 2
9. Κονυνικά, Συνδρομές κ.ά. 2
10. Στο ριμή του Φινοτάρου 6
11. Λάμπρου Γριβέλλα: "Η ανακόπημα μετά τον Εμφύλιο" 7
12. Σούλια Τόσα-Κάμη: "Παραδοσιακό χορό στα Αγραφά" 8
13. Νικολάου Πολίτη: "Παραδοσιακό το Ελληνικό λαό" 8
14. Από τα βότανα της φύσης "Γαλούσαράγκαθο" 9
15. Το γάλα της Γαλούρας 9
16. Τα Μωβητολόγια του σχολείου μας 10
17. Προσχώμε την υφέ μας "Τεχνητή αναπτυξή" 11
18. Αρχαία γνωμικά 11
19. Τα σύκα ως πηγή εισοδήματος για τη Ραχούλα 12

την προσδοκία της εξαφάνισης της Ε.Ε., λες και η Ε.Ε. είναι μια κατάρα από την οποία πρέπει να απαλαγούμε. Οι χαρέκεικοι αυτοί

Συνέχεια στην 5η σελ.

ΟΙ ΑΫΠΝΙΕΣ Κουβέντες με ένα φίλο γιατρό

Γράφει ο Γεώργιος Ζαχαρόπουλος, Επίκουρος Διευθύνθης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της Εγκούνιας Διεύθυνθης Υπουργείου Γεωργίας

-Έχετε αιτήνες; Μην ανησυχείτε.

Ένας

φημισμένος γιατρός είπε κάποτε: "Η αύπνια δεν αποτελεί κανένα σοβαρό κίνδυνο. Ως σημερίδες δεν πεθανε ούτε ένας άνθρωπος γιατί έχει αιτήνες".

Βεβαίως οι συνεχείς αιτήνες είναι κάτι το

πολύ σοβαρό και ενοχλητικό και κυρίαρχει τον

οργανισμό που έχει ανάγκη να κομψήρει οιμενές γιατί έχει αιτήνες".

Βεβαίως οι συνεχείς αιτήνες είναι κάτι το

πολύ σοβαρό και ενοχλητικό και κυρίαρχει τον

οργανισμό που έχει ανάγκη να κομψήρει οιμενές γιατί έχει αιτήνες".

Βεβαίως οι συνεχείς αιτήνες είναι κάτι το

πολύ σοβαρό και ενοχλητικό και κυρίαρχει τον

οργανισμό που έχει ανάγκη να κομψήρει οιμενές γιατί έχει αιτήνες".

Βεβαίως οι συνεχείς αιτήνες είναι κάτι το

πολύ σοβαρό και ενοχλητικό και κυρίαρχει τον

οργανισμό που έχει ανάγκη να κομψήρει οιμενές γιατί έχει αιτήνες".

Βεβαίως οι συνεχείς αιτήνες είναι κάτι το

πολύ σοβαρό και ενοχλητικό και κυρίαρχει τον

οργανισμό που έχει ανάγκη να κομψήρει οιμενές γιατί έχει αιτήνες".

Βεβαίως οι συνεχείς αιτήνες είναι κάτι το

πολύ σοβαρό και ενοχλητικό και κυρίαρχει τον

οργανισμό που έχει ανάγκη να κομψήρει οιμενές γιατί έχει αιτήνες".

Βεβαίως οι συνεχείς αιτήνες είναι κάτι το

ΤΑ ΜΑΘΗΤΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΜΑΣ			
			
45. Ράπτης Ευάγγελος Ηλία +1936	96. Κωστίκας Ιωάννης Παν. +	1932	δια τον παντελή ημών αφανισμόν και εξολόθρευσαν.
46. Ράπτη Δέσποινα Ιωάννου 1936	97. Κωστάκος Θωμάς Ευαγγ. +	1934	Καθώς από τα έγγραφα οπού σας στέλνονται τόσον και από τον απεσταλμένον επαρχιώντα μας
47. Ράπτη Βαία Γεωργ. + 1933	98. Ναστάκος Στυλιανός Ηλία +	1933	Δημήτριον Γουζίου δια ζώσης φωνής πληροφορείσθε την αξιοθήρητην κατάστασην της επαρχίας μας και κίνησην των μισανθρώπων. Που λοιπόν να προσφύγουμεν και σωθηρώμεθα, ημείς εις τον προκόπιον, τις επιστολές προς την κυβερνηση.
48. Ρεντίνα Ζωή Δημ. 1934	99. Ναστάκος Μαρία Ευαγγ. 1933	1933	Ποιος όμως είναι ο Γιάννης ή Γιαννάκης Χριστοδούλου ή Χριστοδούλοπούλος; Όσον αφορά το όνομα και το επώνυμο, αυτό δεν μας ξενίζει, διότι εκείνη την εποχή δεν υπήρχαν Δημοτολόγια και καθένας δήλων ίσοιο άνομα επιθυμούς. Υπήρχε και μά τάση να προσθέτουν στο αρχικό επώνυμό τους την κατάληξη -οπουλος. Έτσι, ο Χριστοδούλου γίνεται Χριστοδούλοπουλος και ο Τσάπαλος, Τσαπαλόπουλος! Το περίεργο είναι ότι τέτοιο επωνύμιο στο Ζωγλόπι δεν διασώθηκε, ούτε καν κάπιο τοπωνύμιο στην περιοχή. Ετσι, μόνο υποθέσεις μπορούμε να κάμουμε. Την εποχή που ο Χριστοδούλου υπογράφει τις δύο αναφερόμενες επιστολές (1824 και 1831), σύμφωνα με ασφαλή στοιχεία, προεστώς του Ζωγλοπούλ ήταν ο Γιαννάκης Ζωγλοπίτης ⁴ . Το πιθανότερο είναι, ο Γιάννης Χριστοδούλου να ήταν σημαντικό μέλος της κοινότητας και, ασφαλώς, έμπιστος του Ζωγλοπίτη, για να αναλαμψάνει τόσο σοβαρές αποστολές. Η παντελής έλλειψη στοιχείων γύρω από το νόματον, προϊδεύει ότι μπορεί να πέθανε νέος, χωρίς να αφήσει απογόνους. Μέχρις ότου έλθουν - αν έλθουν - στη φως νεότερα στοιχεία, η ύπαρξή του θα καλύπτεται από πέπλο μυστηρίου.-
49. Σιώκου Βασιλική Φωτ. + 1936	100. Παπαστεργίου Βασιλική Αντ. +	1934	5) Γιαννάκης Χριστοδούλου, πρόκριτος του Ζωγλοπού. Παρίσταται στις δύο συνάξεις των Αγραφών πρόκριτον (1824 και 1831), ως πρόκριτος του Ζωγλοπού, και υπογράφει μαζί με άλλους προκρίτους, τις επιστολές προς την κυβερνηση.
50. Τράντος Ευάγγελος Βασ. 1936	101. Ράπτης Ανδρέας Ιωάννου +	1931	Ποιος όμως είναι ο Γιάννης ή Γιαννάκης Χριστοδούλου ή Χριστοδούλοπούλος; Όσον αφορά το όνομα και το επώνυμο, αυτό δεν μας ξενίζει, διότι εκείνη την εποχή δεν υπήρχαν Δημοτολόγια και καθένας δήλων ίσοιο άνομα επιθυμούς. Υπήρχε και μά τάση να προσθέτουν στο αρχικό επώνυμό τους την κατάληξη -οπουλος. Έτσι, ο Χριστοδούλου γίνεται Χριστοδούλοπουλος και ο Τσάπαλος, Τσαπαλόπουλος! Το περίεργο είναι ότι τέτοιο επωνύμιο στο Ζωγλόπι δεν διασώθηκε, ούτε καν κάπιο τοπωνύμιο στην περιοχή. Ετσι, μόνο υποθέσεις μπορούμε να κάμουμε. Την εποχή που ο Χριστοδούλου υπογράφει τις δύο αναφερόμενες επιστολές (1824 και 1831), σύμφωνα με ασφαλή στοιχεία, προεστώς του Ζωγλοπού ήταν ο Γιαννάκης Ζωγλοπίτης ⁴ . Το πιθανότερο είναι, ο Γιάννης Χριστοδούλου να ήταν σημαντικό μέλος της κοινότητας και, ασφαλώς, έμπιστος του Ζωγλοπίτη, για να αναλαμψάνει τόσο σοβαρές αποστολές. Η παντελής έλλειψη στοιχείων γύρω από το νόματον, προϊδεύει ότι μπορεί να πέθανε νέος, χωρίς να αφήσει απογόνους. Μέχρις ότου έλθουν - αν έλθουν - στη φως νεότερα στοιχεία, η ύπαρξή του θα καλύπτεται από πέπλο μυστηρίου.-
51. Τισάκης Αναστάσιος Στεργ. +1936	102. Τοιμάκης Χρήστος Δημ. 1932	ελληνικού στρατού και χάριε της απόλυτης εμπιστοσύνης των Αγραφιωτών.	
52. Τσιμάκη Σαββούλα Κων. +1934	103. Τοιμάκης Νικόλαος Δημ. +	1931	5) Γιαννάκης Χριστοδούλου, πρόκριτος του Ζωγλοπού.
53. Τσιούκη Αγόρων Χρ. + 1934	104. Τοικούτης (Κίσσας) Δημήτριος Ευαγγ. 1933	επιστολές την κυβερνήτη προς την περιοχή που αποστέλλονται αιχθόντην του καλού, και πάρων παρακλαδούμεν τη ευγενείαν σας, αφού πληροφορθείται πάρα πού την απεσταλμένου μας τας θλίψεις όπου μας επαπειλούν εν ταυτώ και δια της ταπενής ημών προς	
54. Τσιούκης Θωμάς Παν. 1934	105. Τσιούκη Κων/νος Χρ. 1931	τον Σ. Κυβερνήτην αναφοράς, ας σταλθεί στον τάχιστον ασφαλών προς την Αυτού Εξοχότη, όπως προφέρεται εις ημάς το έλεος της ευπλακίας του. Δεύτερον, επειδή η επαρχία μας δια τας συχνάς εισβολές των Βαλτινών (ως γεινιάζοντες) δια να αποφύγωμεν τα ληστρικά των επιχειρήσεως, θερμώς και μετά δακρύων παρακαλούμεν να διατηθεί και τοποθετηθεί στο φίλατον της ημών πατριώτη του ταγματάρχης Γ. Βελής εις τη μέρη της Τατάρνας και Βίνιαντε των μεταξύ ελευθέρων επαρχιών και Αγράφων, όπως η διάτηση αυτής της ασκούν αυτού προσοχής τύχων μεν σωτηρίας παρά των κακών των Βαλτινών τουν εισέρχονται. Παρακαλούμεν εισέτι, επειδή αυτός ο αλητήριος απεφάσισεν την νέαν κήνην συνατάσσει τη δυντοχύν της πατρίδος μας, ας διαταχθεί αυτός ο πατριώτης μας κ. Βελής, χρείας τυχούσης, να μας δώσει χέριαν βοηθείας, όσον το δυνατόν, καθότι αυτός ο σκύλος, κατά τας πληροφορίας οπού έχουμε, αυτάς τας ημέρας αποφασιτικών εισέρχεται εις την επαρχίαν μας, ίνα θύει και απολέσει. Αν λοιπόν αφεθώμεν και παρά της Σ. Κυβερνήσεως (ο μη γένοιτο!) και παρά της ευγενείας σας, βέβαια απολύμεθα. Αυτή η στιγμή περιορίζει τον χρόνον της εκτάσεως εις την παρούσαν μας. Ο απεσταλμένος μας σας πληροφορεί περιστατικών και εν κατανήσει τας θλίψεις και ανάγκας μας. Προφθάστε, ελέγαστε με τη ζητουμένην και απαιτουμένην βοήθειαν εις την επαρχίαν μας, μη δεχθείτε να αποφύγετε δακρυρρούσαν δέσμιν πατωχών παρομοίας επαρχίας καταθλιψιμένης, ίνα και θεόθεν τον μισθών δεκαπλάσιον εξέτην και των φυλελήνων και φιλελευθέρων ανδρών επανεισέθε. Τη 19η Μαρτίου 1831, Αγραφα	
55. Τσιούκης Θωμάς Δημ. 1935	106. Τσιούκη Στέφανος Δημ. 1933	Σημειώσεις:	
56. Τσιμάκη Κρυστάλλων Παν. 1935	107. Δημήτριος Βάια(Δάρμη) Κων. 1933	1. Λάμπρου Γριβέλλα: "Ο Γιάννης Χριστοδούλοπουλος, από του Σογλόπου, στη διαμάχη Καραϊσκάκη-Ράγκου, το 1824".	
57. Γκορτσά Αναστάσια Κων. 1934	108. Κωντάκου Δεσποτού Ευαγγ. 1932	2. Γεωργίου Μητλαντά: Θ.ΗΜ. τ.66, σελ. 30-31	
58. Γριβέλλας Λάμπρος Αθαν. 1935	109. Κωντή Ευθαλία Αλεξ. 1933	3. Λάμπρου Γριβέλλα: "Τα Αγραφα στην επανάσταση του 1821". "ΤΟ ΓΛΥΚΟΧΑΡΑΜΑ της ΛΕΥΤΕΡΙΑΣ", σελ.29.	
59. Καραγιώρας Λεωνίδας Γεωργ. + 1933	110. Μανώλης Ιωάννης Αθαν. + 1932	4. Ιδίου: "Οι Ζωγλοπιτά". "Η ΡΑΧΟΥΛΑ" σελ. 33-46	
60. Καρλάφης Αναστάσιος Φωτ. 1934	111. Νάκας Αναστάσιος Γεωργ. + 1931		
61. Κολοβός Βασιλείου Ευαγγ. + 1934	112. Ντόκερα Βασιλική Αναστ. 1933		
62. Κουμπούρας Ιωάννης Χρ. 1933	113. Ντίνος Αγόρας Κων. + 1932		
63. Κατσαρός Θεόδωρος Νικ. 1934	114. Παπαδημητρίου Λεωνίδας Ευαγγ. 1933		
64. Κωτσαρίδης Θεοφάνης Δημ. + 1933	115. Ράπτης Λαμπρούλα Βασ. 1933		
65. Κωτσαρίδης Αικατερίνη Δημ. 1934	116. Ρίζου Αθηνή Δημ. 1931		
66. Μπελλός Θωμάς Γεωργ. + 1935	117. Σίωκος Ιωάννης Κων. + 1933		
67. Μπελλός Αριστέα Αποστ. 1936	118. Γριβέλλας Φώτης Ιωάννου + 1932		
68. Μπελλός Αλεξάνδρα Αναστ. + 1934	119. Ζαχαρής Λάμπρος Χρ. + 1932		
69. Νάκας Λάμπρος Αποστ. + 1935	120. Ζαχαρής Σταμάτη Χρ. 1931		
70. Παπαδημητρίου Ευφροσύνη Ευθ. + 1935	121. Κατσαρός Βασιλείου Νικ. 1931		
71. Παπαδημητρίου Νικόλαος Ευαγγ. + 1936	122. Μπέλλου Θεοδώρα Αναστ. + 1931		
72. Ρεντίνα Περιστέρα Δημ. + 1934	123. Κατσίκη Ελένη Σάββα + 1934		
73. Σουλιώτης Αλίκη Αποστ. 1935	124. Δρέκος Δημήτριος Χρ. 1937		
74. Σουλιώτου Γεωργία Αποστ. + 1935	125. Γκορτσάς Χρυσόποτιος Χρ. 1937		
75. Τσιάκη Ευφροσύνη Στεργ. 1934	126. Δερματάς Αναστάσιος Αθαν. 1937		
76. Τσιούκη Αφροδίτη Γεωργ. + 1935	127. Δημήτριος Θωμάς Βασ. + 1937		
77. Τσιμάκη Βασιλείου Παν. 1931	128. Ζαχαρής Λάμπρος Ματθ. 1937		
78. Τσιμάκη Μαρία Δημ. 1934	129. Καρλάφης Ηλίας Βασ. + 1937		
79. Βρέκου Όλγα Χρ. 1930	130. Ναστάκος Αναστάσιος Ηλ. 1937		
80. Βασιλάκος Θωμάς Κων. + 1933	131		

στερεότυπη φράση: έφθασαν και φέτος τα Χριστούγεννα. Και δεν είχε άδικο. Μέσα σε λίγες εβδομάδες θα έρχονταν και η μεγάλη γιορτή της Χριστιανόσης, την οποία όλοι πρόσμεναν και ποθεύσαν και κυρίως η μαθητώσασα νεολαία κάθε βαθμίδας και ηλικίας.

Οι δουλείες στο χωριό όλη και τέλεωναν όσο πλησιάζει ο καιρός για τα Χριστούγεννα. Οι φθινοπωρινές δουλειές άλλες τέλειωναν και άλλες βρίσκονταν προς το τέλος. Ο τρύγος, το μάζεμα των καστάνων, το αποθήκευμα των χωτορροφών, έγιναν στο χρόνο που έπρεπε. Τα κρασά εβρασαν, τα τοπίουρα φύθηκαν και οι τρακάδες των ξύλων, τεράστιες σε όγκο και εμφάνιση, ήταν έτοιμες να αντιμετωπίσουν τον σκληρό και δύσκολο χειμώνα. Έμεναν ακόμη μερικές εργασίες που βρίσκονταν σε εξέλιξη και όπου θα ήταν αρχάς το Δεκέμβριο θα έβρασαν, τα τοπίουρα φύθηκαν και οι τρακάδες των ξύλων, τεράστιες σε όγκο και εμφάνιση, ήταν έτοιμες να αντιμετωπίσουν τον σκληρό και δύσκολο χειμώνα.

Στο σημείο μας οι γονείς μας όλοι και κάτι ετοιμάζαν για τα Χριστούγεννα όπως οσφάτισμα του καλού οντά, πλύσιμο των ξύλων πατωμάτων του σηπιού, καθάρισμα της ρούγιας και του γύρου χώρου και άλλα πολλά. Τα βράδια μετά το φαγητό το λόγο έπαιρνε ο ψήστης με τα εκλεκτά μεγάλα κάστανα από τη γωνιά του όλο το χωριό καλή καστανιά όπως την έλεγαν. Η μανιά μας η Καραγιανονθανάρανθα θα μας έλεγε κάπιο παλιό παραμύθι για να περάσει η ώρα. Ας μην ξεχνάμε την παρομία: Το τραγούδι με τον τρύγο, το Δεκέμβριο παραμύθι.

Οι μέρες σήμεραν πολύ και η απέλευθη νύχτα έρχονταν νωρίς. Το κρύο με οδεύσεις προς τα Χριστούγεννα γίνονταν πιο τσουχτερό και ανυπόφορο και τα τάκια δουλευαν ακατάπαυστα μέρα και νύχτα. Οι σαρακατσαναίοι άφησαν τις απάτητες βουνοκορφές και λούσφεις στην χειμάδια. Η Άγραφα υπήρχεν στα λευκά και τα χώρια έφθασαν στης κορυφές του Ιτάμου, του Καπροβούν και της Βουλγάρας, δίνοντας στον κάμπτο ένα μοναδικό και εντυπωσιακό θέμα που χαρίσουν να το βλέπεις. Τα πουλιά του βουνού και τα λόγογυν διωγμένα πάντα πρώιμα χώρια άρχισαν να εμφανίζονται στις παρεψές του χωριού με κύριο εκπρόσωπο το ραστοφόρο κότσιφα. Όλα τα σημάδια αυτά έδειχναν στους ανθρώπους τότε ότι ο χειμώνας έρχεται και τα Χριστούγεννα έρχονται.

Την έλευση του χειμώνα την προέλεγε σύμφωνα με τη λαϊκή παρομία, η Αγία Βαρβάρα μήλης και ο Σάββας απεκρίθη: -Μαζέψτε ξύλα κι άχυρα και σύρτε και στο μύλο, γιατ' Αι Νικόλας έρχεται στα χώρια φορτωμένος.

Οι χωριαίοι μας τα ξύλα και τα άχυρα τα μάζεψαν στο καιρό τους και οι τρεις μήλοι του χωριού μας με τις πολλές βροχές που έπεισαν ακατάπαυστα. Άλλες ήταν οι έγνοιες των ανθρώπων και μάλιστα πολύ σοβαρές. Ήταν οι προετοιμασίες που έπρεπε να κάνουν για να γιορτάσουν και αυτοί κάπιος χωριούμενα τις άγιες αυτές ημέρες που έρχονταν.

Βέβαια τότε στα χωριά μας βασιλεύει η φτωχεία και λίγοι ήταν εκείνοι που είχαν την άνεση και την οικονομική δυνατότητα να ανταποκριθούν στις πρόσθετες αυτές χριστουγεννιάτικες δαπάνες. Παρά ταύτα θα κάνουν όλοι τα δώντα δυνατά να ανταποκριθούν στα επιπλέον έξοδα και να χαρούν στο μέτρο του δυνατού τα Χριστούγεννα.

Τα σηπία θα αισθετωθούν και θα ευπρεπιστούν. Τα κορίτσια και τα αγόρια θα ράψουν και θα φορέουν κάπιο καινούριο και τα απαραίτητα ψώνια θα γίνουν και αυτά. Τις τελευταίες Τετάρτες πριν των Χριστουγέννων η λαϊκή αγορά ζωτανεύει, αναθεματίνει και οι άνθρωποι αγοράζουν διάφορα ψώνια και κυρίως πράσα για τα λουκάνικα και γκαζόνεκδια για τη λίτα. Ζημιάμει τις Τετάρτες το απόγειμα που επιστρέφουμε από το σχολείο στη σηπίανταύματα στον κεντρικό δρόμο μουλάρια φορτωμένα με πράσα και γκαζόνεκδια κρεμασμένα στο σαμάρι του ζωου. Στα μαγάζια του χωριού τις τελευταίες ημέρες παρουσιάζονται μια κίνηση διαφορετική από τον άλλο καιρό.

Επί ευκαιρία των Χριστουγέννων άρχιζαν να φθάνουν στο χωριό μας πολλές "ένοι" οι οποίες έρχονταν να περάσουν τις άγιες αυτές ημέρες με τους γονείς τους, τα αδέλφια τους, τους συγγενείς τους. Οικογένειες που έμειναν στην Καρδίτσα ή σε άλλες πόλεις, καθώς διάφοροι υπαλληλοί, αδειούχοι, χωροφύλακες, στρατιώτες, αξιωματικοί και άλλοι. Με τις διακοπές κατέφθανταν ποιτητές, μαθητές γυμνασίου και πολλοί δάσκαλοι που υπηρετούνταν στο νομό Καρδίτσας και την ελληνική επικράτεια. Όλοι αυτοί που αποτελούσαν έναν μεγάλο σεβαστό αριθμό, έδιναν έχωριστο τόνο στο χωριό και αναθέρμαν την χριστουγεννιάτικη απομόνωση.

Μύριζε Χριστούγεννα και αυτό το αντιλαμβάνονταν στερεότυπη φράση: έφθασαν και φέτος τα Χριστούγεννα. Και δεν είχε άδικο. Μέσα σε λίγες εβδομάδες θα έρχονταν και η μεγάλη γιορτή της Χριστιανούσης, την οποία όλοι πρόσμεναν και ποθεύσαν και κυρίως η μαθητώσασα νεολαία κάθε βαθμίδας και ηλικίας.

Οι δουλείες στο χωριό όλη και τέλεωναν όσο πλησιάζει ο καιρός για τα Χριστούγεννα. Οι φθινοπωρινές δουλειές άλλες τέλειωναν και άλλες βρίσκονταν προς το τέλος. Ο τρύγος, το μάζεμα των καστάνων, το αποθήκευμα των χωτορροφών, έγιναν στο χρόνο που έπρεπε. Τα κρασά εβρασαν, τα τοπίουρα φύθηκαν και οι τρακάδες των ξύλων, τεράστιες σε όγκο και εμφάνιση, ήταν έτοιμες να αντιμετωπίσουν τον σκληρό και δύσκολο χειμώνα.

Οι μέρες σήμεραν πολύ και η απέλευθη νύχτα έρχονται να αντιμετωπίσουν τον σκληρό και δύσκολο χειμώνα.

ΧΑΡΟΥΜΕΝΑ ΠΑΙΔΙΚΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

Συνέχεια από τη σελ. 1

όλοι και ιδίως εμείς τα μαθητούδια του σχολείου που αντιμονούσαμε στα θράσους μας διακοπές για να ζήσουμε αμέριμνα, ζένγνοιστα και με το δικό μας τρόπο τις δικές μας διακοπές. Πολλά σκεπτόμασταν και πολλά σχεδίαζαμε για τα κάλαντα, για τα χρήματα που θα πάρωμε απ' αυτά, για τα παιγνίδια που θα κάναμε και κυρίως μας διέρκειαν το τρόπο απόλαυσης της γουρουνοχαράς.

Στο σημείο μας οι γονείς μας όλοι και κάτι ετοιμάζαν για τα Χριστούγεννα όπως οσφάτισμα του καλού οντά, πλύσιμο των ξύλων πατωμάτων του σηπιού, καθάρισμα της ρούγιας και του γύρου χώρου και άλλα πολλά. Τα βράδια μετά το φαγητό το λόγο έπαιρνε ο ψήστης με τα εκλεκτά μεγάλα κάστανα από τη γωνιά του όλο το χωριό καλή καστανιά όπως την έλεγαν. Η μανιά μας η Καραγιανονθανάρανθα θα μας έλεγε κάπιο παλιό παραμύθι για να περάσει η ώρα. Ας μην ξεχνάμε την παρομία: Το τραγούδι με τον τρύγο, το Δεκέμβριο με τα εκλεκτά μεγάλα κάστανα πάντα από τη γωνιά του όλο το χωριό καλή καστανιά όπως την έλεγαν. Η μανιά μας η Καραγιανονθανάρανθα θα μας έλεγε κάπιο παλιό παραμύθι για να περάσει η ώρα. Ας μην ξεχνάμε την παρομία: Το τραγούδι με τον τρύγο, το Δεκέμβριο με τα εκλεκτά μεγάλα κάστανα πάντα από τη γωνιά του όλο το χωριό καλή καστανιά όπως την έλεγαν. Η μανιά μας η Καραγιανονθανάρανθα θα μας έλεγε κάπιο παλιό παραμύθι για να περάσει η ώρα. Ας μην ξεχνάμε την παρομία: Το τραγούδι με τον τρύγο, το Δεκέμβριο με τα εκλεκτά μεγάλα κάστανα πάντα από τη γωνιά του όλο το χωριό καλή καστανιά όπως την έλεγαν. Η μανιά μας η Καραγιανονθανάρανθα θα μας έλεγε κάπιο παλιό παραμύθι για να περάσει η ώρα. Ας μην ξεχνάμε την παρομία: Το τραγούδι με τον τρύγο, το Δεκέμβριο με τα εκλεκτά μεγάλα κάστανα πάντα από τη γωνιά του όλο το χωριό καλή καστανιά όπως την έλεγαν. Η μανιά μας η Καραγιανονθανάρανθα θα μας έλεγε κάπιο παλιό παραμύθι για να περάσει η ώρα. Ας μην ξεχνάμε την παρομία: Το τραγούδι με τον τρύγο, το Δεκέμβριο με τα εκλεκτά μεγάλα κάστανα πάντα από τη γωνιά του όλο το χωριό καλή καστανιά όπως την έλεγαν. Η μανιά μας η Καραγιανονθανάρανθα θα μας έλεγε κάπιο παλιό παραμύθι για να περάσει η ώρα. Ας μην ξεχνάμε την παρομία: Το τραγούδι με τον τρύγο, το Δεκέμβριο με τα εκλεκτά μεγάλα κάστανα πάντα από τη γωνιά του όλο το χωριό καλή καστανιά όπως την έλεγαν. Η μανιά μας η Καραγιανονθανάρανθα θα μας έλεγε κάπιο παλιό παραμύθι για να περάσει η ώρα. Ας μην ξεχνάμε την παρομία: Το τραγούδι με τον τρύγο, το Δεκέμβριο με τα εκλεκτά μεγάλα κάστανα πάντα από τη γωνιά του όλο το χωριό καλή καστανιά όπως την έλεγαν. Η μανιά μας η Καραγιανονθανάρανθα θα μας έλεγε κάπιο παλιό παραμύθι για να περάσει η ώρα. Ας μην ξεχνάμε την παρομία: Το τραγούδι με τον τρύγο, το Δεκέμβριο με τα εκλεκτά μεγάλα κάστανα πάντα από τη γωνιά του όλο το χωριό καλή καστανιά όπως την έλεγαν. Η μανιά μας η Καραγιανονθανάρανθα θα μας έλεγε κάπιο παλιό παραμύθι για να περάσει η ώρα. Ας μην ξεχνάμε την παρομία: Το τραγούδι με τον τρύγο, το Δεκέμβριο με τα εκλεκτά μεγάλα κάστανα πάντα από τη γωνιά του όλο το χωριό καλή καστανιά όπως την έλεγαν. Η μανιά μας η Καραγιανονθανάρανθα θα μας έλεγε κάπιο παλιό παραμύθι για να περάσει η ώρα. Ας μην ξεχνάμε την παρομία: Το τραγούδι με τον τρύγο, το Δεκέμβριο με τα εκλεκτά μεγάλα κάστανα πάντα από τη γωνιά του

